

Куч-АДОЛАТДА

2010 йил,
21 июль,
чоршанба
№ 28 (282)

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳуқуқий газетаси

http://www.supcourt.uz

1998 йил 29 августдан чиқа бошлаган.

ТАРАҚҚИЁТ ВА ЮКСАЛИШНИНГ НУРЛИ ЙЎЛЛАРИ

Йиллар ўтган сайин истиқлолимизнинг мазмун-моҳиятини, бу улуғ неъматнинг ватандошларимиз ҳаётида тутган ўрнини тобора теранроқ англаб бормоқдамиз. Зеро, ўтган аср сўнгида сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ҳаётимизда, онгу тафаккуримизда юз берган оламшумул ўзгаришлар сарчасмаси йиллар ўтгани сайин яқинроқлардан дарёларга, дарёлардан уммонларга айланиб бораётгани айни ҳақиқат. Ҳа, Мустақиллик — халқимизнинг тарихий ютуғидир.

Истиқлолга эришганимиздан сўнг босиб ўтган тараққиёт йўлимизга назар ташлар эканмиз, эски мафкуравий тизим ва ғоялардан бутунлай воз кечиб, янги ҳаёт барпо этиш йўлида қўлга киритган ютуқларимиз билан ҳақли равишда фахрланасан арзийди.

Жаҳон ҳамжамиятининг ҳавасини келтирадиган бундай улуғвор ўзгаришлар Ўзбекистонда аниқ мақсад билан, изчил равишда, чуқур ўйланган ислохотларни жорий этиш ва маънавий ҳаётни юксалтиришга қаратилган оқилона сиёсатнинг амалдаги ифодасидир.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган «Кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сари» таъминоти асосланган демократик ислохотлар негизини ҳамisha инсон ҳуқуқи ва эркинликларини, қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш ташкил этаётган. Мустақиллик йилларида инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоясига қаратилган 400 дан ортиқ қонун қабул қилиниб, 70 дан зиёд халқаро шартнома ратификация қилингани фактими далилларидир.

Эътироф этиш жоиз-

ки, суд-ҳуқуқ тизимида олиб борилаётган туб ислохотлар ҳам инсон ҳуқуқи ва эркинликларини ҳимоясига хизмат қилмоқда. Зотан, Ўзбекистонда истиқлол йилларида мустақил суд ҳокимияти шакллантирилди. Эндиликда судлар фақат инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи, қонун устуворлигини таъминловчи тизимга айланди. Давлатимиз раҳбарининг бевосита ташаббуси билан юртимизда ўлим жазоси бекор қилингани, қамоққа олишга санкция бериш ваколати судларга ўтказилгани ҳам суд тизимида амалга оширилаётган янгиланиш жараёнлари, аввало, фуқароларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва манфаатлари устунлигини таъминлашга қаратилганини тасдиқлайди.

Бугун иқтисодий тизимнинг модернизация ва ислохот қилишнинг ўзбек модели иқтисодий тизимини таъминлаш тиричилигининг ишончли қарорлиги бўлиб хизмат қилаётгани ҳеч кимга сир эмас. Шу жумладан, рақобатбардош тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш жадал йўлга қўй-

либ, аввалги бир томонлама хомашё тайёрлашдан фарқли ўлароқ, экспортда тайёр маҳсулотлар улуши ортиб бораётган. Саноатнинг экспортга

йўналтирилган стратегияси ишлаб чиқиши, шунингдек, тизимли ислохотларнинг чуқурлаштирилиши иқтисодий тизимда захиралардан фойдаланиш ва тақсимот самарадорлигининг барқарор ўсишини таъминламоқда.

Ушбу чора-тадбирлар натижасида мамлакатимизда сўнгги йилларда ма-

роиктисодий кўрсаткичлар барқарор суръатларда ўсиб бораёпти.

Халқаро валюта жамғармасининг маълумотларига кўра, Ўзбекистон иқтисодий «глобал рецессияга бардошлилигини кўрсатиб, ялли ички маҳсулотнинг реал ўсишига эришилган».

(Давоми иккинчи бетда)

Islahot va samara

Шу кунларда юртимизнинг ҳар бир гўшасида байрамона кайфият кезмоқда. Халқимиз меҳнат ва бунёдкорликда катта-катта ютуқлар билан энг улуғ, энг азиз байрамимиз — Мустақилликнинг 19 йиллигини нишонлашга қизгин тараддуд кўрмоқда.

Ислохотлар — инсон манфаатларига йўналтирилган

Инсон манфаатларини таъминлаш, унинг ҳақ-ҳуқуқларини муҳофаза-лаш, шаъни ва қадр-қимматини эъозлаш истиқлол йилларида қўлга киритилган ютуқларимизнинг муҳим пойдевори бўлмоқда, десак муболага эмас.

Журналист сифатида жамиятимизнинг ижтимо-

ий соҳалари, хусусан, тиббиёт тизимида олиб борилаётган ислохотларни мунтазам равишда ёритишга ҳаракат қилиб келмоқдамиз. Соғлиқни сақлаш соҳасининг турли йўналишларига оид илмий-амалий анжуманларда, реконструкция қилинган ёки янгидан барпо этилган тиббиёт муассасаларини фойдала-

нишга топшириш маросимларида доимо иштирок этаман. Тиббий профилактика ёрдами аҳолига яқинлаштириш мақсадида асос солинган ўзига хос тизим — қишлоқ врачлик пунктлари ва оилавий поликлиникалар фаолиятини мунтазам кузатаман.

(Давоми иккинчи бетда)

Fuqarolik qonunchiligi

Бош қомусимизнинг 36-моддасига кўра, ҳар бир шахс меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шартларида ишлаш ва қонунда кўрсатилган тартибда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эга.

Меҳнатга оид муносабатлар

доимо қонуний асосда йўлга қўйилиши керак

Мамлакатимизда мулкчилик шаклидан қатъий назар, барча корхона, муассаса ва ташкилотлар ҳамда бошқа жойларда меҳнат шартномаси бўйича ишлаётган жисмоний шахсларнинг меҳнатга оид муносабатлари меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа меъёрий ҳужжатлар билан тартибга со-

линади. Агар меҳнатга оид низолари юзага келгудай бўлса, судга ходимнинг ўзи ёхуд унинг манфаатларини кўзлаб прокурор ёки бошқа вакиллик идораси даъво аризаси билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга.

(Давоми учинчи бетда)

Huquqiy ma'rifa

Авалло шунга айтиш керакки, фуқаролик ишлари бўйича ҳал этиладиган масалаларга доир суд қарорларини анъанавий равишда икки турга бўлиш мумкин:

- ҳал қилув қарорлари;

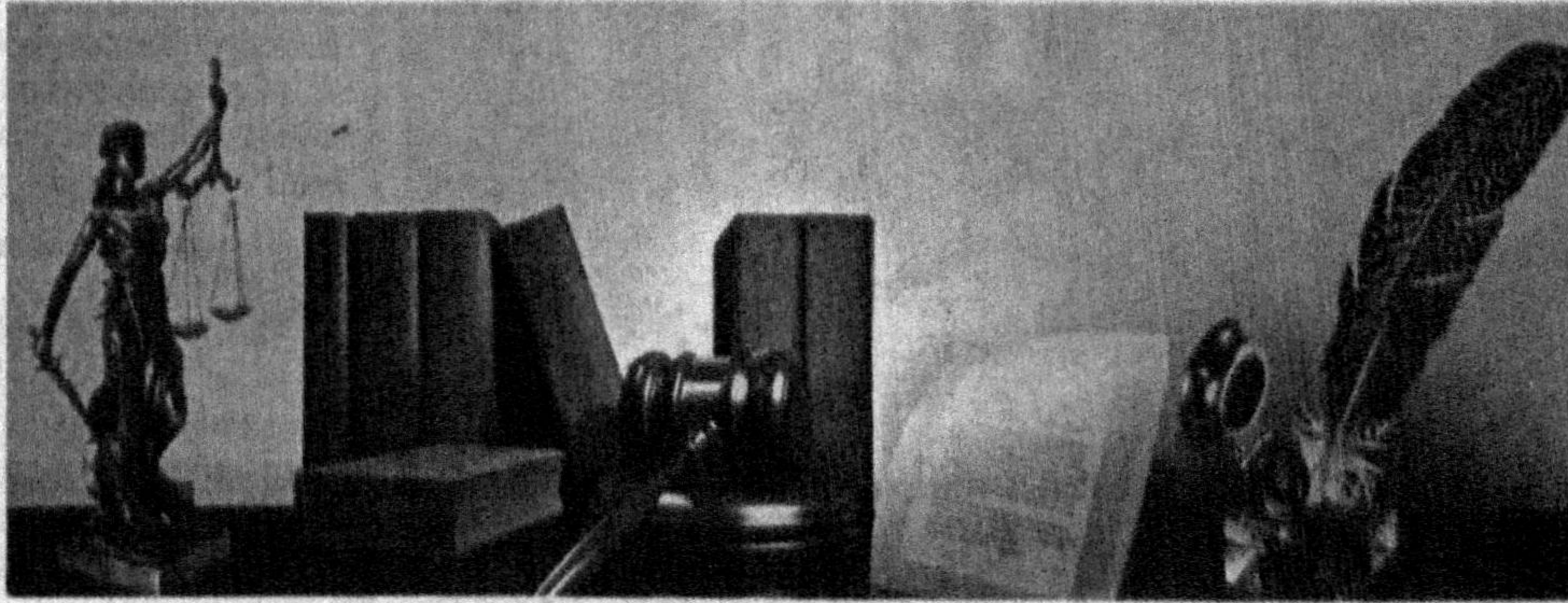
- ажримлар.

Биринчи инстанция судининг ишни мазмунан ҳал қиладиган қарори — ҳал қилув қароридир (ФПКнинг 203-моддаси). Бундай ҳал қилув қарори суд томонидан кўриладиган асосий масалаларга жавоб тариқасида — тарафлардан даъво талаблари бўйича, давлат идоралари ва бошқа идоралар, шунингдек, мансабдор шахсларнинг хатти-ҳаракатлари (қарорлари) устидан берилган шикоят ва аризалар бўйича, алоҳида тартибда кўриладиган ишлар бўйича қабул қилинади. Биринчи инстанция судининг ишни мазмунан ҳал қилмайдиган қарорига эса ажрим дейилади (ФПКнинг 237-моддаси). Биринчи инстанция судида фуқаролик ишларини кўриш, одатда, ҳал қилув қарорини қабул қилиш билан якунланади.

Ажрим эса, фуқаролик процесси-

Ҳал қилув қарори

қонуний, асосли ва адолатли бўлиши лозим

нинг юритилиши ёки унинг тўхтатилиши, тугатилиши, далилларни тўплаш, процессга янги шахсларни жалб қилиш, суднинг ҳал қилув қарорини ижро этиш, шунингдек, ташки-

лотларнинг ишларидаги жиддий камчиликлар ҳамда фуқаролар томонидан қонуннинг бузилиши каби масалалар бўйича чиқарилади.

(Давоми учинчи бетда)

Mulohaza

Ҳуқуқий маданиятни юксалтириш

вояга етмаганлар ҳуқуқбузарлигининг олдини олишда муҳим ўрин тутати

Маълумки, демократик ҳуқуқий давлатнинг асосий белгиларидан бири жамиятда қонун устуворлигини таъминлашдан иборатдир. Бунда, айниқса, ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш, уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини чуқур англаши, зиммаларидаги мажбуриятни теран ҳис қилиши муҳим ўрин тутати. Нега деганда, ҳуқуқбузарликка қўл ураётган ёшларнинг баъзилари носоголом муҳит таъсирини тушиб қолган бўлса, бошқалари зиммасидаги бурч ва мажбуриятини ҳали тўлиқ англаб етмагани боис бундай қилмишнинг содир этади.

Масалан, жиноят ишлари бўйича Чилонзор тумани судида кўрилган ишлардан бирида айбдорлар курсисида ўтирган уч нафар судланувчи ҳали йиғирма ёшга етмаган. Равшан, Шохруҳ ва Ботир оқибатини тўлиқ англаб етмай, ҳуқуқбузарликка қўл уришган. Аниқроқ айтганда, улар қўл урган қилмишлари жиноят экани ҳақида ўйлаб ҳам кўришмаган.

Ботир интернет-кафега кириб, компьютер экрани-

дан кўз узмай ўтирган Содиқ исмли болани кузатади. Унинг ўйинга буткул берилиб кетганини кўргач, секин яқинлашади-да, столда турган қўл телефони олиб, ташқарига чиқади. «Ўғирлик қилганими ҳеч ким кўрмади», — Ботирни ўша дамда фақат шу — ўзининг қинғирлигини биров кўрган-кўрмагани қизиқтирар, у қўл урган қилмиши моҳиятан жиноят эканини ҳаёлига ҳам келтирмасди.

(Давоми учинчи бетда)

Ушбу сонда:

Адвокатура институти:

такомиллашайётган қонунчилик ва кафолатли ҳуқуқий ҳимоя

3

Ҳуқуқий билимлар тарғиботи

жамият ривожига хизмат қилади

4

Оилавий мулк

у нималардан иборат?

4

Амалдаги қонун талабларига кўра, қилмишида жиноят таркибининг мавжудлиги аниқланган ҳар бир шахс жавобгарликка тортилади. Жиноят кодексининг 25-моддаси 2-бандида қасдан содир этиладиган жиноят бошлангич, шахсга боғлиқ бўлмаган ҳолатларга кўра, охирига етказилмаган бўлса, жиноят содир этишга қасд қилиш деб топилиши қайда этилган.

Saboq

Қонунга амал қилган

ҳеч қачон кам бўлмайди

Бундан шундай маъно келиб чиқадики, ҳар қандай қилмиш тергов ва судда чуқур ўрганилади ҳамда айбдорга айбига яраша жазо тайинланади. Ушбу меъёр Жиноят кодексининг 168-моддаси — фирибгарлик жинояти билан боғлиқ ишларга ҳам тааллуқлидир.

Судланувчи Мирзагани Қосимов муқаддам ҳужжатлар, штамплар, муҳрлар, бланкалар тайёрлаш, уларни қалбакилаштириш, сотиш ҳамда улардан фойдаланиш жиноятларини содир қилгани учун бир неча марта жазога тортилган. Бироқ у бундан тегишли хулоса чиқариб олмади. (Давоми иккинчи бетда)

